

Організаційно-методичні рекомендації щодо планування виховної роботи в З П(ПТ)О

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті та Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти визначили пріоритетні завдання виховання й основні напрямки їх виконання на сучасному етапі.

Завдання виховання:

- формування особистості патріота України, який усвідомлює свою належність до сучасної європейської цивілізації, підготовлений до життя і чітко орієнтується в сучасних реаліях;
- виховання особистості демократичного світогляду й культури, яка не порушує прав і свобод людини, з повагою ставиться до традицій, культури народів світу;
- забезпечення умов для самореалізації особистості відповідно до її здібностей, суспільних та власних інтересів;
- формування покоління, яке здатне навчатися впродовж життя;
- створення й розвиток цінностей громадянського суспільства;
- відхід у процесі виховання від уніфікації, від орієнтації на "середнього" вихованця;
- формування у здобувачів освіти національної свідомості, людської гідності;
- виховання у здобувачів освіти свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження й зміцнення їхнього фізичного та психічного здоров'я;
- розвиток у дітей та молоді творчих здібностей, підтримка обдарованих дітей і молоді.

У Концепції національного виховання визначено такі **принципи виховання:**

- єдність національного і загальнолюдського виховання;
- природовідповідність виховання;
- активність, самодіяльність і творча ініціатива;
- демократизація виховання;
- гуманізація виховання;
- безперервність і наступність виховання;
- єдність навчання й виховання;
- диференціація та індивідуалізація виховного процесу;
- гармонізація родинного й суспільного виховання;
- особистісно орієнтований підхід у вихованні.

Основні напрямки виховання:

Виконання основних завдань і реалізація головних принципів виховання здійснюються за такими пріоритетними напрямками:

- громадянське виховання;
- національно-патріотичне виховання
- превентивне виховання;
- морально-етичне виховання;
- родинно-сімейне виховання,
- художньо-естетичне виховання,
- екологічне виховання;
- формування здорового способу життя,
- трудове виховання.

Виховання як цілеспрямований процес формування особистості здійснюється за допомогою використання різноманітних методів виховання, їх вибір та ефективне застосування залежать від:

- вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти;
- рівня розвитку дитячого колективу;
- поєднання методів формування свідомості та поведінки;
- ефективності самих методів.

Основними групами методів виховання є:

- методи формування свідомості (роз'яснення, бесіда, лекція, диспут, приклад);
- методи формування суспільної поведінки (педагогічна вимога, громадська думка, доручення, створення виховуючих ситуацій);
- методи стимулювання діяльності та поведінки (змагання, заохочення, покарання);
- методи контролю та аналізу ефективності виховання.

Форми організації виховання поділяються на масові (читацька конференція, тематичний вечір, літературна вікторина тощо), групові, або гурткові (політична інформація, година класного керівника, випуск стінної газети, робота з періодичною пресою, радіо- і телепередачі тощо), індивідуальні (позакласне читання, гра на музичних інструментах, малювання, колекціонування).

Планування виховної роботи в ЗП(ПТ)О – важлива умова її успішної діяльності. Воно забезпечує цілеспрямоване функціонування всіх підрозділів, створює умови для організованої роботи педагогічного колективу та колективу здобувачів освіти, раціонального використання часу та інших можливостей і резервів, дає змогу прогнозувати результати виховного процесу.

Існує декілька видів планів виховної роботи в ПТНЗ:

- перспективний план виховної роботи;
- річний план виховної роботи;
- план роботи на кожний семестр (можливий план-сітка);
- план роботи об'єднань додаткової освіти (гуртків, секцій, клубів тощо);
- плани роботи органів учнівського самоврядування;
- план роботи методичного об'єднання класних керівників;
- плани роботи класних керівників.

В усіх видах планування враховують зовнішню (вказівки державних і відомчих органів щодо завдань закладу освіти, змісту виховання підрастаючого покоління) і внутрішню (відомості про попередню діяльність закладу освіти, досягнення, недоліки у виховній роботі тощо) інформацію.

Плануючи виховну роботу як закладу освіти, так і класних керівників, вихователів, керівників гуртків необхідно забезпечувати:

- особистісну орієнтованість виховання;
- науковість виховання, що передбачає систему науково обґрунтованих завдань, змісту, методів, форм і роботи;
- реальність і оптимальність заходів, які мають сприяти виробленню рівномірного ритму роботи протягом року;
- соціальну детермінацію, яка передбачає формування у здобувачів освіти потрібних суспільству моральних, правових, естетичних та інших якостей;
- цілеспрямованість, конкретність, розумну насиченість виховання, врахування в ньому інтересів здобувачів освіти;
- урахування ювілейних і суспільно-політичних дат життя України;
- поєднання педагогічного керівництва і самостійної діяльності здобувачів освіти.

Орієнтовна структура річного плану виховної роботи ПТНЗ

Напрямки планування виховної роботи закладу освіти на навчальний рік:

1. Аналіз позаурочної виховної діяльності педагогічного колективу і класних керівників за минулий рік.

2. Цілі та завдання, проблема виховної роботи закладу.

3. Робота з педагогічними кадрами, спрямована на вдосконалення педагогічної майстерності викладача:

- діагностика професійної підготовленості педагогів з питань виховання;
- організація роботи семінарів, творчих груп, класних керівників, вихователів, керівників гуртків та об'єднань за інтересами;
- проведення різноманітних методичних заходів з педагогами;
- забезпечення педагогічних працівників інформацією про досягнення науки, досвід, новинки методичної літератури з проблем виховання;
- вивчення педагогічного досвіду, визначення шляхів його використання;
- організація дослідницької роботи класних керівників з урахуванням досягнень науки, досвіду;
- самоосвіта педагогів.

4. Контроль за станом позаурочної виховної роботи:

- визначення кола питань для розгляду на засіданнях педагогічної ради;
- вивчення стану виховної роботи в групах;
- організація, зміст, виховна спрямованість позакласних заходів;
- контроль за виконанням нормативних документів;
- проведення аналізу виховних заходів;
- визначення технології розробки управлінських рішень;
- здійснення педагогами самоаналізу діяльності, визначення мети професійного самовдосконалення.

5. Позаурочна робота колективом здобувачів освіти:

- традиційні заходи;
- організація діяльності органів учнівського самоврядування;
- діяльність педагогічного колективу щодо розвитку творчих здібностей освіти;
- робота клубів та об'єднань за інтересами;
- фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи.

6. Робота з батьками.

7. Позаурочна робота в гуртожитку.

Основні напрямки аналізу виховної роботи в ПТНЗ

1. Аналіз рівня здоров'я і здорового способу життя.

2. Аналіз рівня вихованості:

3. Аналіз роботи з батьками, громадськістю, роботодавцями.